
Gáspár István Gábor

A SZÓ NEM SZÓTLAN

Beszélgetés Nagy Pállal

A hetvenéves Nagy Pált ünnepelték... – ünnepelték Budapesten, a Magyar Műhely Galéria nyitányával összekötve, egybekötve a kellemest a hasznossal. Stílszerűen, lent a mélyben, az Akácfa utca 20 szám alatt egy pincében, szép számban jelenlévő pályatárssal, kortárssal, sorstárssal... A honi avantgárd találkahelye, és bemutatkozó színtere, jelentős állomása: augusztus 24-én kitérte kapuját. Ott, a fővárosban, lenn a mélyben ünnepelték a hetvenéves Nagy Pált. – *Nagy Pál vagy Pál* címmel, egy rendhagyó kötet¹ is előrukkoltak/kedveskedtek a barátai és pályatársai. Mondván: nem utolsósorban azért, hogy még sokáig legyen „*Pszükhopomposz*”, utazó, közvetítő és hírnök a mi (irodalmi) árnyékvilágunkban.

Irodalomtörténeti pillanat volt; a kortárs művészet új fejezetét nyitották meg. Ünnepe a javából.

A Párizs-Budapest között ingázó Nagy Pál útvonalából, 2004-ben Salgótarján – a szülőváros – kimaradt. Valami történt/történhetett... Az Ünnepi Könyvhét meghitt pillanatában, Budapesten az Írók Könyvesboltjában még nem sikerült szóra bírni a Magyar Műhely-triász legteoretikusabb tagját, Nagy Pált.

– Majd Párizsban beszélgetünk, úgy is jössz a nyáron – háritotta el diplomatikusan a közeledést.

– Akkor Párizsban találkozunk – búcsúztunk. Ám a párizsi párbeszéd is elmaradt, mert Nagy Pál jelezte, hogy augusztus 20-án indul Budapestre...

– Otthon ünneplem meg a hetvenedik születésnapomat.

– Jó, akkor találkozzunk Budapesten – újra Budapesten, ahol egyszer már „kosarat adtál” – jegyeztem meg. – Erre már nem lehetett nemet mondani...

– Augusztus 24-én, a Magyar Műhely Galériában lesz egy ünnepség, ott beszélhetünk, gyere el; a Blaha Lujza térnél lesz, valahol az Akácfa utcában... Fél Európán átutazva, visszatértünk a kiindulópontra, Magyarországra. – A lényeg, hogy Nagy Pál (látván, hogy türelmesen várok..., várom, hogy kiszabaduljon a rajongók gyűrűjéből) megszólalt: „Na gyere, most kérdezhetsz...”

¹ (A *Nagy Pál vagy Pál* című kötet szerzői: Abajkovics Péter, András Sándor, Bacsó Béla, Bárdosi József, Bohár András, Bujdosó Alpár, Czigány Lóránt, Cselényi László, Jozsef Cseres, Deák László, Dukay Nagy Ádám, Ferdinandy György, Galántai György, Haász Ágnes, Harasztj István, Hegedűs Mária, Juhász R. József, Kékesi Zoltán, Kenyeres Zoltán, Kilián István, Kovács Zsolt, Kukorelly Endre, Márton László, Megyik János, Molnár Miklós, Németh Péter Mikola, Terry Olivi, Papp Tibor, Pető Barna, Pető Hunor, Petőcz András, Petőfi S. János, L. Simon László, Sörös Zsolt, St. Auby Tamás, Székely Ákos, Szkárosi Endre, Szombathy Bálint, Tandori Dezső, Tar Ferenc, Tóth Gábor, Vitéz György és Wehner Tibor.)

– *Augusztus 23-án voltál hetven éves, de nyugodtan letagadhatnál vagy tíz esztendő, hál' Istennek, jó színben vagy, és az utóbbi évek termését tekintve, alkotóerőd sem hagyott el...*

– Igen, de tudod én, már azt szoktam mondani, hogy nyugdíjba mentem, már, mint író is. Tehát: azon ritka nyugdíjas írók közé tartozom, akik egyáltalán megélték a nyugdíjkorhatárt. No, ezen a viccen túl, persze, nekem is vannak terveim. Hál' Istennek még egészséges vagyok, és két, három könyv-tervem is van. Többek között: szeretném összeszedni a magyar írók franciául írott műveit. Elég sok ilyen szöveg van. II. Rákóczi Ferenc franciául írt önéletrajza közismert, de van még nagyon sok kevésbé ismert, érdekes szöveg is, amit megpróbálok összeszedni, és két-három év múlva kiadni. De saját szövegeket is írok, amit egyszer szintén kiadok majd.

– *Az önéletrajzi sorozat harmadik – befejező – kötete után, sokan gondolják úgy, hogy a trilógia folytatódik: jön a negyedik...*

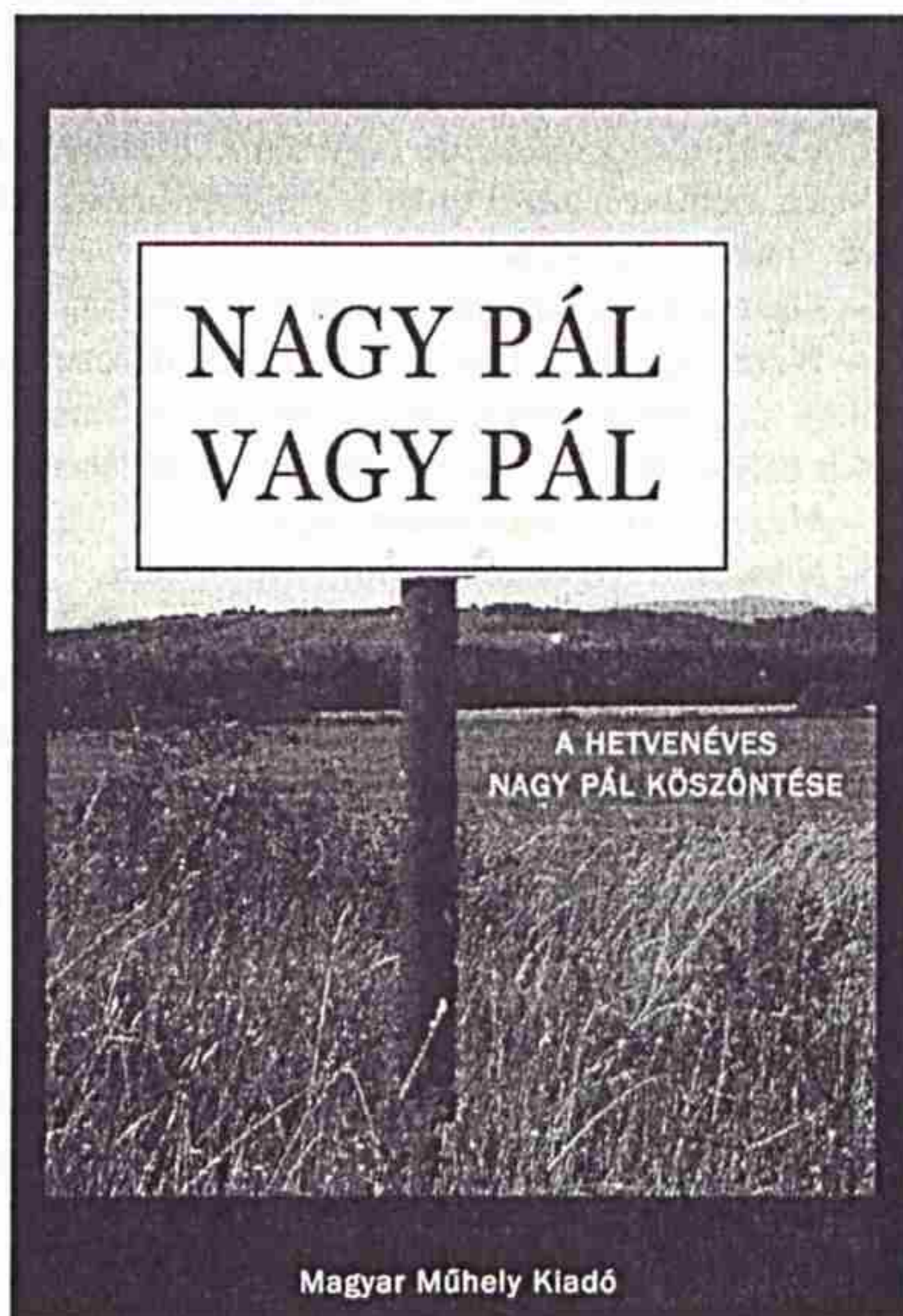
– Nem, ezt formálisan meg ígérhetem, nem lesz több kötete ennek az önéletrajzi sorozatnak. Mert amit én – az író Nagy Pálról, és a *Magyar Műhelyről* – el akartam mondani, azt elmondtam. Befejeztem.

– *Mégis, sokakban kételyek, megválaszolatlan kérdések ébredtek az önéletrajzi trilógia olvasásakor; a történetet kerekesebbnek, az árnyoldalaktól megtisztítottnak – az író visszafogottnak – érzik/érezték. – Lehet, hogy nem mindent írtál meg?*

– Én mindent úgy írtam meg, ahogy történt. Ezért én vállalom a felelősséget. Garantálom, hogy így történt. Legfeljebb van egy-két dolog, amit nem írtam meg, mert úgy érzem, hogy ma még ezt nem kell megírni. Tudod az írók a legtitkosabb, legbizalmasabb írásaikat zárolják néhány évre, hogy senkit ne sértsenek meg, senkinek ne gyalogoljanak bele a lelkébe.

– *Nagy Pálnak is vannak titkai...?*

– Semmiféle titok vagy titkosított irat nincs; csak nem akartam beletaposni mások lelkébe, sem magánügyekben, se közügyekben.

– Ez a visszafogottság kelt/het hiányérzetet, egy negyedik kötetre való anyagét, ami később meg is jelenhet/ne...

– Nem akarom folytatni, nem akarom...

– Hagysz valami kutatni valót az irodalomtudósoknak is?

– Persze, kell nekik is egy kis munka...

– Az a negyedik kötet még/mégis hiányzik. Megjelenhet?

– Hát nézd, a századik születésnapomra. Van még rá esély, de az még messze van.

– A szülőföld is...? – Hisz' elmaradt az önéletrajzi trilógia „záró” – harmadik – kötetének salgótarjáni bemutatója (az első két kötet premierje megtörtént 2001-ben és 2002-ben).

– Nem maradt el tulajdonképpen, mert több helyen bemutattam a könyvet...

– Csak Salgótarjában nem...

– Salgótarjában nem mutattam be. Úgy jött ki a lépés, hogy Salgótarjában nem mutattam be... – majd az ötödik vagy hatodik kötetet megint bemutatom.

– A szülővárosodban elmaradt egy másik program is: a Modern művészet, modern város című fesztivál; ami Nagy Pál szervezésében, közreműködésével már csak a bemutatásra várt, de elmaradt...

– Azt hiszem, hogy erről nem érdemes most beszélünk, főleg a születésnapomon...

– Nem szeretnék tapintatlan lenni, főleg most, ebben a meghitt, ünnepi pillanatban, a születésnapodon; de (úgy tűnik) mintha egy kicsi tüske lenne benned.

– Te, nem kell ezzel most foglalkozni! Nincs tüske – ahogy az előbb is mondtam ugye –, nincs számonkérés.

– Mert te egy született diplomata vagy.

– Nem vagyok született diplomata; de szeretem embertársaimat és – mondjuk néhány emberrel ellentétben – én be szoktam tartani a szavamat. Nem szeretek senkit megsérteni; és így tovább, és így tovább... – semmi szükségem rá.

– Mégis csak jó diplomata vagy...

– Nézd, hát akkor majd, mint diplomatát..., egyszer kitüntetnek.

– Az olvasók viszont kötetet/köteteket várnak. – Várnak.

– Dolgozom, írok, mindenféle szövegeket; a szövegrészek némelyike több oldal vagy néhány sor terjedelmű, tudni illik az intim napló folytatása ez egy kicsit...; de többet nem mondhatok róla.

– A következő mű...

– Az összegyűjtött tanulmányaim kötete lesz, amit Deák László, az Orpheusz Kiadó Kft. ad ki:

– Apró örömök.

– Szóval, én ennek valóban örülök. Mert világeletemben azon voltam, hogy az életnek a napos oldalát keressem/szeressem. A tüskék... a tüskék nem érdekelnek.

– Akkor kimondhatjuk, hogy – Nagy Pál folytatja: ír – a szó nem szótlan...?

– Persze. Írok. Ma már egy hetvenéves ember fiatalember.